

hvilket ikke er nogen Nytte til, og jeg protesterer derimod, saa kunde Retten, naar det var de rette Mænd paa den rette Plads, om ikke andet saa delegere en af sine Assessorer til at se den igennem og sige, om han maatte faa Anstand eller ikke. Det vilde de kunne sige i den civile Ret under den skriftlige Procedure akkurat lige saa godt som her i Sø- og Handelsretten, og saa kunde man faa Besked samme Dag. Men hvad sker i denne Sag, som ikke taaler noget som helst Ophold, hvor maaske Menneskers Velfærd staar paa Spil, naar man drister sig til at gøre opmærksom derpaa og protesterer mod Anstanden? Saa optages den, som det hedder, til Kendelse eller Dom, men Kendelsen falder, i alt Fald ikke før 4 Ugersdagen efter, og saa faar Modparten altid Udsættelse. Det vil altsaa sige, at man gør bedst i ikke at protestere. Dette at protestere, at ville jage paa en Sags Færdiggørelse, er i mange Tilfælde det samme som at forspilde sin Mandants Ret. Det behøve vi ikke nye Love for, de, vi have, og som ere mere end hundrede Aar gamle, ere tilstrækkelige til, hvis Dommeren vil, at Sagen kan fremskyndes, om end ikke med samme Fart som ved Sø- og Handelsretten, saa dog i en ganske overordentlig Grad.

Det andet Tilfælde, den højtærede Justitsminister nævnede, var disse Dommere i Voldgiftsretten, som tog ud med Automobil for at se paa Tingene. Jeg vil her gøre opmærksom paa, at saa vidt jeg har læst baade i Christian den Femtes og senere Tidens Lovgivning, er det ingen Steder forbudt Dommere at køre i Automobil. Der var en Tid, hvor det vel omtrent vilde være tilstrækkeligt til at blive ekskluderet af det daværende Reformparti, hvis man kørte i Automobil. Men man vil mindes, at da Grev Holstein blev Konseilspræsident, var der en Mand, som var født paa Landet, der kørte i Automobil, og som — jeg siger ikke, det var paa Grund af dette Faktum — senere er avanceret saa betydelig i denne Forsamling; altsaa, trods det, han kørte i Automobil, kom han alligevel frem. Altsaa, vi have Lov at køre i Automobil, det er der ingen Tvivl om. Hvis Dommeren er enig med Sagens Parter eller de mødende Sagførere om, at inden han afsiger Dom i Sagen, vil han se paa Terrainet med egne Øjne, kan ingen menneskelig Magt, selv om der ikke er Tale om en Voldgiftsdomstol, forhindre den samvittighedsfulde Dommer i enten at gaa eller køre derud og se paa det. Det er

der som i det andet Tilfælde, de rette Mænd paa den rette Plads, det kommer an paa, og mit Haab er, at den højtærede Justitsminister maa være den rette Mand paa den rette Plads til ikke at give sit Navn til Gennemførelsen af en Retsreform, som ikke er det værd, den kommer til at koste Befolkningen baade i Ulejlighed og Penge, som er en Reform af Skin, men ikke af Gavn.

Naar jeg siger dette, behøver den højtærede Justitsminister ikke bag efter at erklære og belære mig om, at der ved Retsplejeloven vil blive indført Mundtlighed og en hel Række Fremskridt. Selvfølgelig vil den indføre en enorm Række Fremskridt, men ikke de Fremskridt, som baade den højtærede Justitsminister og jeg under vor Uddannelse og senere hen som Forretningsmænd have lært at sætte Pris paa som det centrale. Hvad nu angaar Civilprocessen, for ligesom den højtærede Justitsminister at tale først om den, saa indføres der jo ikke der Umiddelbarhed. Ved Sø- og Handelsretten have vi Umiddelbarhed. I det Eksempel, den højtærede Minister fremdrog om Hansen, var netop Umiddelbarhed til Stede, idet man telefonerede Hansen derop, og Retten hørte Hansen og de andre Vidner, Sagføreren procederede Sagen, Retten fandt Sagens rette Sammenhæng, og dermed lagdes den første Grundvold for en retfærdig Afgørelse af Sagen. Men i Albertis Retsreform findes saa lidt af Umiddelbarhed; endogsaa f. Eks. ved Procedure for Landsretten i København skulle Vidneførsel, Syn og Skøn og alt det optages af Byretten her, og ved Landsretten, naar den flytter ud paa Landet, skal det optages ved den Underjurisdiktion, hvorunder Sagen henhører som Værneting. I Kapitlet om Forberedelse til Landsretssagers Procedure vil den højtærede Minister finde Bestemmelser om, hvorledes Sager skulle forberedes for Underretten saavel paa Landet som i Købstæderne og ogsaa her i København. Vi ere der inde i noget lignende som det, jeg skildrede med Vidnerne, idet de Dommere, der skulle kende Ret i Sagen, ikke faa at se og høre med egne Øjne og Øren Vidnet og dets Forklaringer. Umiddelbarhedsprincippet er vel nok det, som den højtærede Minister og jeg, naar vi mødtes i Juristforeningen og talte om Tingene, først og fremmest af alle Reformers satte Pris paa. Jeg ved, at den højtærede Justitsminister sætter særlig stor Pris paa Mundtlighed, det gør jeg ogsaa, men over alt dette staar Umiddelbarheden. Naar jeg